

KUTATÁSMÓDSZERTAN

Osztatlan tanárképzés (OMA), IV. évfolyam, 2019/20. tanév, őszi félév
Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Intézet

ÉVFOLYAM-ELŐADÁS TEMATIKA

A KURZUS ADATAI

Kód | BTTR501OMA

Időpont | csütörtök, 10 óra

Hely | XII. terem

Oktatók | Bradács Gábor

Kerepeszki Róbert

SZÁMONKÉRÉS

Írásbeli kollokvium | Esszé-
kérdések, fogalmak az előadá-
sokon elhangzott ismeretek és
a kiadott szakirodalom alapján

SZAKIRODALOM

KÖTELEZŐ IRODALOM

BÓDY Zsombor – Ö. KOVÁCS József (szerk.): Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyo-
mányok, irányzatok, módszerek. Osiris, Bp., 2006. 371–386, 494–513, 532–556.

GYURGYÁK János – KISANTAL Tamás (szerk.): Történetelmélet. II. kötet Osiris, Bp.,
2006. 44–120, 932–946.

GYURGYÁK János: A tudományos írás alapjai – Útmutató szemináriumi és tudományos
diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak. Osiris, Bp., 2019. 75–140.

TOVÁBBI AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

BERTÉNYI Iván (szerk.): A történelem segédtudományai. Osiris, Bp., 2006.

ECO, Umberto: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Gondolat, Bp., 1996. (több kiadásban)

ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai
és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc, 2000. 239–250.

HÉRA Gábor – LIGETI György: Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatá-
sába. Osiris, Bp., 2014.

KÖRTVÉLYESI Zsolt: Bevezetés a tudományos szöveg írásába. ELTE – Eötvös, Bp., 2018.
https://tatk.elte.hu/dstore/document/160/Kortvelyesi_Bevezetes_a_dolgozatiirasba.pdf

ROMSICS Ignác: Clio bővületében. Magyar történetírás a 19–20. században – nemzet-
közi kitekintéssel. Osiris, Bp., 2011.

A KURZUS IDŐBEOSZTÁSA

1. előadás – 2019. szeptember 12. | Bradács Gábor – Kerepeszki Róbert

Bevezetés, tájékoztató

2. előadás – 2019. szeptember 19. | Bradács Gábor

A történetkutatás feladatai, a történettudomány sajátosságai, módszerei Johann Gustav Droysen Historika című műve alapján

3. előadás – 2019. szeptember 26. | Bradács Gábor

A történeti gondolkodás fejlődése I. – Főbb tendenciák, megközelítések, módszerek: Ókor, középkor

4. előadás – 2019. október 3. | Kerepeszki Róbert

A történeti gondolkodás fejlődése II. – Főbb tendenciák, megközelítések, módszerek: Premodern és modernkor

5. előadás – 2019. október 10. | Kerepeszki Róbert

A tudományos gondolkodás alapjai – Problémafelvetések, megközelítések, kutatási témaválasztás

6. előadás – 2019. október 17. | Bradács Gábor

A történeti források és feldolgozások fogalma – A történeti források típusai és módszertani sajátosságai I. Elbeszélő források

7. előadás – 2019. október 24. | Bradács Gábor

A történeti források típusai és módszertani sajátosságai II. Normatív források

8. előadás – 2019. november 7. | Bradács Gábor

A történeti források típusai és módszertani sajátosságai III. Tárgyi és képi források

9. előadás – 2019. november 21. | Kerepeszki Róbert

A történeti források típusai és módszertani sajátosságai IV. Archivált, statisztikai és sajtóforrások

10. előadás – 2019. november 28. | Bradács Gábor

**A történeti források típusai és módszertani sajátosságai V. A történeti feldolgozások mint történeti források. Lexikonok, kézi-
könyvek, tankönyvek, tanulmányok**

11. előadás – 2019. december 5. | Kerepeszki Róbert

A történelmi kutatás felépítése, bibliográfia összeállítása és a történelmi szakmunka megírásának folyamata

12. előadás – 2019. december 12. | Kerepeszki Róbert

A tudományos munka kivitelezése – Formai és tartalmi követelmények, szabályok, tudományos dokumentáció és a szaknyelv

KÖTELEZŐ FOGALMAK LISTÁJA

1. A Római Birodalom hanyatlása és bukása (The History of the Decline and Fall of the Roman Empire)
2. A törvények szelleméről (De l'esprit des lois)
3. Annales
4. archontológia
5. Bevezetés a történelembe (Al-Muqadimmah)
6. ciklikus történelemszemlélet
7. címer
8. Corpus Christianorum (CC)
9. Corpus Fontium Historiae Byzantinae (CFHB)
10. Corpus Inscriptionum Latinarum (CIL)
11. diplomatika
12. Emil, avagy a nevelésről
13. enciklopédia
14. epigráfia
15. Értekezés az egyetemes történelemről (Discours sur l'histoire universelle)
16. eszkatológia
17. évkönyv (annales)
18. felirat
19. Fontes Rerum Austriacarum. Österreichische Geschichtsquellen
20. Fonti per la Storia d'Italia
21. forráskritika
22. gesta
23. heraldika
24. Historika
25. Inscriptiones Graecae (IG)
26. Inscriptiones Latinae Christianae Veteres (ILCV)
27. Inscriptiones Latinae selectae (ILS)
28. Isten városáról (De civitate Dei)
29. jogszabály
30. kliometria
31. kódex
32. komparatív vizsgálat
33. kontextualizálás
34. krónika
35. kvalitatív elemzés
36. kvantitatív elemzés
37. legenda
38. lexikon
39. Lexikon des Mittelalters
40. lineáris történelemszemlélet
41. maradandó értékű irat
42. mikrotörténelem
43. Monumenta Germaniae Historica (MGH)
44. Monumenta Hungariae Historica (MHH)
45. narratív források
46. normatív források
47. oklevél
48. oral history
49. ősnymtatvány (incunabulum)
50. parafrázis
51. Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft
52. pecsét
53. plágium
54. prekoncepció (kutatói hipotézis)
55. prozopográfia
56. Recueil des historiens des Gaules et de la France
57. Regesta Imperii (RI)
58. regeszta
59. rendelet
60. Rerum italicarum Scriptores ab anno aerae christianae 500 ad annum 1500
61. Rolls Series (Rerum Britannicarum medii aevi scriptores)
62. strukturalizmus
63. szfragsztika (szigillográfia)
64. szintetizálás
65. táblanyomat
66. „történelemi emlékezet”
67. történeti antropológia
68. törvény
69. Új tudomány (Scienza Nuova)
70. végrendelet (testamentum)
71. vita

VÁRHATÓ ESSZÉKÉRDÉSEK

1. A történetkutatás feladatai, a történettudomány sajátosságai, módszerei Johann Gustav Droysen Historika című műve alapján
2. Az eseménytörténet és az elbeszélés újjászületése Peter Burke tanulmánya alapján
3. A politikai társadalomtörténet módszertana, megközelítései és kérdésfelvetései
4. A mikrotörténelem módszertana, megközelítései és kérdésfelvetései
5. A pszichohistória és a pszichobiográfia módszertana, megközelítései, kérdésfelvetései
6. Forrástípusok és a forráskritika módszertani sajátosságai
7. A tudományos szöveg írása, strukturálása és tagolása